Nr 03 2009

Länsstyrelsens Miljöenhet
- mäter trycket
på miljön

Miljötrycket

Länsstyrelsen Uppsala län

Stadsskogens dag 30 aug

Länsstyrelsens miljöenhet deltog för tredje året i rad på Stadsskogens dag. Vi berättade om vårt arbete med naturreservat och hotade arter, och bjöd på "hotade arter" att äta (godis). Som vanligt var Stadsskogens dag välbesökt och skogen vimlade av både gamla och unga. Populärast på Länsstyrelsens bord var foldrarna om naturreservat och fjärilslådan med insamlade hotade fjärilar från Uppland.

Kontakt Niina Sallmén

Besök en kalkbarrskog!

Sveriges vanligaste skog är granskog med blåbärsris. Men det finns andra barrskogar - skogar fyllda med blommande orkidéer på försommaren och färgglada svampar på hösten, så kallade kalkbarrskogar. De är sällsynta i hela EU. Flera arter som lever i kalkbarrskogen är rödlistade. Vi beräknar att under loppet av fem år har tio procent av länets kalkbarrskogar avverkats.

Violgubben en sensommardag. Foto Ylva Englund

I tretton av våra 125 reservat finns kalkbarrskog och i tjugo av de 67 planerade. Reservaten Billudden, Ängsskär och Idön har kalkbarrskogar som är lätta att besöka. På www.naturreservat-uppsalalän.se kan du hitta länets alla naturreservat.

Kontakt Maria Forslund

Hg och Cs i fisk

Vi vet nu att i gädda och abborre från nedre Tämnarån och nedre Dalälven är kvicksilverhalterna under gällande gränsvärden för vad man bör äta.

Vi vet också att i Rastsjön är kvicksilverhalterna lite högre och i ett fall överskreds gränsvärdet för vad man bör äta. Cesiumhalten i fiskarna är låg i alla tre vatten, under gällande gränsvärden.

Det här är resultat från ett projekt som startade 2007. Vi har analyserat fiskar från nio av länets sjöar och vattendrag. Fiskarna fångades av lokala fiskevårdsområdesföreningar. Projektet är en uppföljning av en större studie från 1990-talet då 75 sjöar undersöktes.

Resultaten från de nya undersökningarna finns presenterade i faktablad som går att beställa eller ladda hem från länsstyrelsens webbplats.

Kontakt Linnea Vemhäll

Stöd för bättre havsmiljö

Regeringen har infört ett statligt bidrag för lokala vattenvårdsprojekt som förbättrar havsmiljön (**LOVA**). Från 2010 avsätts cirka 120 miljoner kronor per år. Det innebär troligen att ca 5,5 miljoner kronor avsätts till Uppsala län. Kommuner och ideella sammanslutningar kan ansöka om medel.

Ansökan ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast 1 december 2009. En blankett med anvisningar samt en vägledning som ger svar på många frågor finns på Naturvårdsverkets webbplats.

Länsstyrelsen beslutar om bidrag under första kvartalet 2010. Kostnadseffektiv minskning av fosfor och kväve är det viktigaste kriteriet vid bedömningen. Naturvårdsverket kommer redan under 2009 även att fördela ytterligare ca 10 miljoner kronor i LOVA-stöd. Ansökningar från dessa medel ska vara inne senast 1 oktober 2009. Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för närmare information och diskussion om projektidéer!

Kontakt Ingrid Wänstrand
Lennart Nordvarg

Enligt Regeringens förordning om **LOVA** får bidrag ges till följande ändamål:

1. Framtagande av planer för och genomförande av kostnadseffektiva åtgärder som bidrar till minskade mängder fosfor eller kväve till havet.
2. Installation i kustområdena av anläggningar för mottagande av toalettavfall från fritidsbåtar.
3. Installation av anläggningar för tvätt av bottnar på fritidsbåtar.
4. Uppföljning av åtgärder enligt 1-3

Stödet får maximalt uppgå till 50 % av åtgärdskostnaden och därför krävs en egen medfinansiering.

Guidning nr 26 av 29!

Broborg den största! 20 sept.

Vi berättar vad en fornborg är, vad vikingarna gjorde här och hur naturen runt omkring såg ut förr. Läs mer om guidningarna på **www.c.lst.se/naturensar**

Nr 03 2009

Länsstyrelsens Miljöenhet
- mäter trycket
på miljön

Miljötrycket

Länsstyrelsen Uppsala län

Naturvårdsdirektör Yvonne Aldentun på den nya spången ut till Grillholmen i Florarna. Foto: YE.

Nya spänger i Florarna

Problem med högt flöde på vinerhalvåret har gjort att flera spänger i Florarna legat under vatten. Det har gjort det svårt att ta sig fram. På flera ställen var dessutom en del plankor av och flera var ruttna. Vi har nu bytt ut spängerna ut till Grillholmen. De nya spängerna ligger högre upp från marken och tål fukt bättre än de förra. En del andra spänger i Florarna har samma problem och behöver bytas ut inom en snar framtid. Vi har också under sommaren förbättrat stigvisare så att det ska vara lite lättare att ta sig fram. Välkommen att vandra i Florarna!

Kontakt Pär-Ola Borgestig

En liten större vattensalamander på Grillholmen. Foto: Ylva Englund.

Miljöenheten,
Länsstyrelsen Uppsala län
Besöksadress: Hamnesplanaden 3
751 86 UPPSALA
Tel. 018 – 19 50 00,
E-post: lansstyrelsen@c.lst.se

Lodjur, varg och björn 2009

Uppsala län, med omnejd, är det område i Sverige som har flest **lodjur**. Sedan inventeringsverksamheten kom igång på allvar 2003 är en ökande trend tydlig. Från 5-6 lodjursfamiljer år 1999-2000 till 26-32 stycken år 2008-2009. En familj är flera lodjur som går tillsammans. Oftast är det en vuxen hona med sina ungar, men också två fjolårsungar eller –under brunsten– en hona och en hane som annars inte alls lever tillsammans. Lodjuren är ganska jämnt spridda i länet och spår efter lodjur hittar vi i stort sett i hela länet.

Björn. Foto: Johan Månsson

Sedan **varg**en åter etablerade sig i Mellansverige under 90-talet har bara sporadiska observationer gjorts i länet. Från 1999 och framåt har vi dock fått en mer frekvent rapportering och ett flertal säkra observationer finns dokumenterade.

Unga fjolårsvalpar vandrar naturligt ut från sitt hemrevir vid ungefär 1 års ålder och de kan bege sig ut på långa vandringar över stora ytor i många län. Tack vare sändare med modern GPS-teknik kan vandringsmönstret detaljstuderas.

Den svenska **björn**stammen har ökat stadigt de senaste årtiondena. Den har även sakta spridit sig söderut. Hanbjörnar kan vandra långa sträckor medan honorna inte är lika benägna att gå långt – oftast bara ett fåtal mil från sitt födelseområde.

Sedan slutet av 90-talet har björnar funnits sporadiskt i länet. Från 2003 har vi varje år sett björnspår i ett begränsat område mellan Gimo och Edsbro. Noggranna studier av spårstämplar och DNA-prov har visat att det är en och samma björn som finns i området. Det är förmodligen samma björn som är kvar där nu.

Värt att nämna är kanske också att en **järv** dokumenterades i länet i vintras för första gången i modern tid.

Om du ser något av de stora rovdjuren, lo, varg, björn, järv eller kungsörn, eller spår efter dem, rapportera gärna till oss! Du kan rapportera på webbplatsen eller ringa Johan Månsson på tel 070-239 61 85.

Kontakt Johan Månsson

Färre nya gölar för grodan?

Gölgrodan är en av Sveriges mest sällsynta grodor och finns bara längs kusten mellan Gräsö och Gårdskär. Här finns de skyddade men samtidigt solbelysta gölarna grodorna behöver för sin överlevnad. Den flacka steniga kusten och landhöjningen leder till att det hela tiden kommer upp nya gölar. Det är livsavgörande för grodorna eftersom gölarna med tiden växer igen.

I och med våra inventeringar 2001, 2005 och 2009 har vi sett att gölarna växer igen snabbare än det bildas nya gölar. Att gölarna växer igen med ökad takt beror troligen på ökat tillflöde av näringsämnen. Att det bildas färre nya gölar beror på att havsytans nivå höjts och att effekten av landhöjningen på så sätt blivit mindre. Enligt klimatforskare kommer effekten av landhöjningen i framtiden helt att avstanna, eftersom havet fortsatt kommer att höjas av smältande polarisar. Det gör att prognosen för gölgrodan just nu ser rätt dyster ut.

Kontakt Fredrik Söderman

Redaktion. Camilla Andersson, Ylva Englund, Linnea Vemhäll. Form. Ylva Englund